

KRISTLIKU DEMOKRAATIA TULEVIK KOMPASS TULEVASTELE PÕLVEDELE

Detsember 2020

Elame üleilmsete kriiside ajastul. Pikaajaline majanduskriis sunnib paljusid üleilmastumist kahtluse alla seadma. Ökoloogiline kriis ähvardab muuta meie maailma elamiskõlbmatuks. Võimetus nende väljakutsete ilmnemisel tõhusalt tegutseda põhjustab sügava poliitilise kriisi: esindajate umbusaldamise taustal näib Euroopa ühiskond jagunevat lõhestunud kogukondadeks, mis muudab demokraatliku dialoogi pidamise raskemaks. Meie riikides toimunud hiljutine terrorirünnakute laine kinnitab, et ohuga tuleb tegeleda kiiresti.

Praegusel ajaloo hetkel on Euroopa teelahkmel. Viimastel aastakümnetel on üha enam inimesi pääsenud vaesusest; sõda, nälga ja haiguseid esines üha vähem. Meie maailmajaos on kasutatud uusi võimalusi praeguse seisundi saavutamiseks, mis pole küll täiuslik, kuid millest peetakse lugu kogu maailmas. Nüüd aga on need edusammud muutunud küsitavaks; meie vastutus ja kohustus on kaitsta mineviku saavutusi. Euroopa Liit on endiselt maailma suuruselt teine majandusjõud, kuid teised üleilmsed jõud konkureerivad meiega tugevalt nii majandusliku mõjukuse alal kui ka ohustades meie poliitilist süsteemi ja mõnel juhul isegi meie väärtusi ja põhimõtteid. Näiteks võib tuua Hiina, kelle nn siiditee projektis väljenduvad riigi uued majanduslikud ja geopoliitilised kaugeleulatuvad eesmärgid. Lisaks neile üles kerkinud teemadele on 2020. aastat läbinud pandeemia toonud esile Euroopa tööstusliku ja tehnoloogilise sõltuvuse paljudes strateegilistes valdkondades. Vastastikuseid sõltuvusi ei peeta enam vaid turvalisuse, vaid ka ebakindluse allikaks. Euroopa on endiselt maailma kõrgeimate arengunäitajatega maailmajagu, kuid sellel on raskusi oma koha leidmisega suurriikide seas, kelle kasvav mõju trotsib mitmepoolsust, ning meie kahe tuhande viiesaja aasta vanuse

ajaloopärandiga demokraatlikele riikidele on esitatud väljakutse suuta kontrollida oma saatust.

Need küsimused ärgitavad kristlikku demokraatiat, mis on viimastel aastakümnetel olnud Euroopa integratsiooni peamine mootor ja poliitiline jõud, muutuma tugevamaks ja hakkama taas sisuliste muutuste elluviimise eestvedajaks. Uue lootuse andmiseks hoiame kinni oma kristliku demokraatia pärandist, eriti katoliiklikust ja protestantlikust ühiskonnaõpetusest, mis on vastu pidanud kaks tuhat aastat ja mis põhineb hoosjal ja kaitsval majandamisel, isikupärasusel, subsidiaarsusel, vastutusel ja solidaarsusel. Oleme oma eelkäijate tänulikud pärijad ja vaatame pärandist jõudu ammutades tulevikku, hoidmata liigselt kinni minevikust.

Euroopa Rahvapartei fraktsioonis usume, et meie väärtused on endiselt tuleviku kujundamisel kõige tugevam lähtepunkt, sest need ühendavad konservatiivsete, liberaalsete ja kristlik-sotsiaalsete mõtteviiside parimad küljed ning seovad need kõik ühisesse maailmavaatesse. Nende väärtuste kaudu omandab paremtsentrism tähenduse, mis läheb kaugemale igapäevapoliitikast. Religioon inspireerib meie tegevust, kuid ei piira seda: kristliku demokraatia puhul ei ole otsustav mitte religioon, vaid täpne poliitiline lähenemisviis, mis põhineb sellistel alusväärtustel nagu iga inimese väärikus ja sallivus ning määrab poliitilise kutsumuse ülesandeks inimkonna teenimise. See tähendab, et kristlik demokraatia võtab omaks kõik kristlased, mis tahes muu usundi järgijad ja ka mitteusklikud. Kristlik demokraatia on midagi enam kui silt; see on meie kompass maailmas orienteerumiseks. Peame uuesti õppima võtma sõna ERP fraktsiooni põhiidentiteedi nimel.

Meie väärtused vajavad aga kaasaegset tõlgendamist. Seetõttu on kristliku demokraatia uute eesmärkide ja ülesannete seadmine vajalik mitte ainult paremtsentrismi tuleviku, vaid ka Euroopa tuleviku jaoks: sel üleilmsete kriiside ajajärgul on esmane poliitiline kohustus säilitada ja anda tulevastele põlvedele edasi meie kõige väärtuslikum pärand. Peame edasi andma looduse, mille praegune ökoloogiline ebastabiilsus ähvardab elutähtsat tasakaalu. Peame edasi kandma meie rikkaliku kultuuripärandit, mille on hapramaks muutnud Euroopa ühiskondades tekkinud uued lõhed. Lisaks peame edasi andma poliitika ja demokraatlike institutsioonide kaudu ühise tegutsemise võimaluse. Euroopa on läbinud mitmeid asutamise ja säilitamise etappe. Praegusel kriitilisel ajahetkel on meie poliitilise kollektiivi missioon päästa päästmist vajav, et kaardistada kaugeleulatuvate eesmärkidega tee helge tuleviku poole.

1. Looduse kaitsmine

Meie kohus on luua ökoloogiast selge visioon: inimene ei ole looduse omanik, vaid pärija ning peab selle imed andma edasi järgmistele põlvedele, püüeldes selle poole, et jätta endast maha maailm, kus elu on jätkuvalt võimalik. Inimene on looduse osa, ta sõltub sellest ja peaks vastavalt käituma. Seda unustades oleme tekitanud tuleviku jaoks ohtliku tasakaalunihke. Sellegipoolest ei saa me tekitatud kahju parandada, kui otsustame lihtsalt kaduda. Me peame propageerima inimeste rolli maailma hooldajatena. Vastutus looduse ees ei kätke endas seda, et inimene oma rolli eitaks, tegutsemise lõpetaks või ennast eemaldada üritaks, vaid ta peab näitama üles vastutust inimlikuma maailma saavutamise eest ja jõudma kestlikkuseni mõistliku tegutsemise abil. Peame otsustamisel lähtuma faktidest ja teadusest, mitte tuginema loosungitest juhitud ja sisult puudulikule pealiskaudsele ideoloogiale ja kommunikatsioonile. Pikas perspektiivis mõtlemine võimaldab meil taastada kliima tasakaalu, kaitsta elurikkust, edendada loomade heaolu, hoolitseda maastike eest ja anda edasi maailma ilu. Inimesed kõikjal on saanud aru, et me ei saa jätkata planeedi hüvede kasutamist, nagu oleme seda varem teinud. Peame looma majanduse ümberkujundamise ajakavad ja tegutsema selles küsimuses ühtselt: ka selles valdkonnas peame keskkonnaprobleemide lahendamiseks usaldama Euroopa vaimu ja selle loomisvõimet.

Meie vastutus tagada elujõuline loodus ei

piirdu keskkonna kaitsmisega. Oleme ka inimloomuse enda valvurid, keda seovad inimväärikuse, inimolemuse põhitunnuste, südametunnistusevabaduse ja põhiõiguste austamise absoluutsed nõuded. Kõigil inimestel on eneseväärtus, sõltumata sellest, kas nad on inimkonnale kasulikud. Meie kohus on säilitada maailm, kus on võimalik tõeliselt inimlik elu, kaitstes meie elu vundamendiks olevaid suhteid: inimeste vastastikune usaldus, kindlatesse kogukondadesse kuulumise tunne, sh eelkõige perekond, aga ka poliitiline kogukond, mis seob üksikisikuid ühise hüve teadvustamisega. Need on struktuurid, mille kaudu saab iga isik välja kujuneda ja end teostada, arendada oma ratsionaalsust ja intelligentsust, õppida koos teistega elama ja toetada tõelist vabadust, mille vormib vastutus. Ükski poliitika ei saa panna alust tulevikule, toetamata perekondi, mis on iga ühiskonna alus ja selle tulevase elujõulisuse tingimus. Seetõttu teame, et ei tohi eirata Euroopa demograafilist probleemi: ajude äravool – eriti põhjast lõunasse ja idast läände – ning madal sündimus ja vananevad ühiskonnad mõjutavad ebaproportsionaalselt eri rühmi, põlvkondi ja piirkondi. See negatiivne demograafiline spiraal mõjutab majandust, tekitades olulise tööjõupuuduse, ning ka meie noori ja sotsiaalsüsteeme. See on oht meie riikide tulevikule. Seetõttu peaksime oma kõigi poliitiliste valdkondade otsustesse lisama demograafilise samba. Me soovime lisaks perekondade koos hoidmisele luua ka tingimused perede heaoluks, tasakaalustades töö- ja pereelu ning toetades lastele avatud ühiskonda.

Pärast koroonaviiruse pandeemia teket on tervishoid muutunud ühiskonna jaoks üha olulisemaks: kristlike demokraatidena püüame alati tasakaalustada inimese füüsilist, vaimset ja sotsiaalset kaitset ja vabadust, mis on meie tegevuse keskmes. Usume ühiskonda, mis aitab abivajajaid. Meditsiiniuringutes peaks tavapäraselt äriloogikat juhtima avalik huvi ühishüve vastu, kuna see kuulub vajalikkuse sfääri. Selle saavutamiseks seisame rahvusvahelise teaduskoostöö eest, et Euroopa saaks aidata kaasa meditsiini arengule ja sellest kasu lõigata.

Haigused ei tunne piire. Seetõttu on tervis meie ühine väljakutse. Peame suurendama Euroopa vastupanuvõimet ja sõltumatust meditsiinitarvete ning ravimite toimeainete alal, investeerima ühistesse uurimisprojektidesse, tagama kõigile kodanikele meditsiiniteenuste piisava kättesaadavuse, tugevdama Euroopa piiriülest ja piirkondlikku koostööd tervishoiu valdkonnas ja looma paremat hooldust pakkuvaid tehnoloogiahendeid,

kehtestades samas patsiendi õiguste kaitse kõrged standardid. Baastaristu välistele häiretele vastupanu võime tagamine on esmatähtis elutähtsate tervishoiuteenuste jätkuva ja ohutu osutamise jaoks. Selles osas oleme juba võtnud selge seisukoha vähivastases võitluses Euroopa innovaatilise potentsiaali kasutamise suhtes. Nüüd peame töötama selle nimel, et saavutada Euroopa tulevikukindel tervishoiupoliitika, mis on valmis järgmiseks kriisiks ja aitab meie kodanikel vananedes terveks jääda.

2. Tulevase heaolu tingimuste tagamine

21. sajandi üleilmastunud maailmas on meie ülesandeks määratleda Euroopa majanduses ja mujalgi sotsiaalse turumajanduse roll. Kaupade, kapitali, teenuste ja isikute vaba liikumise ning konkurentsiga peab kaasnema inimväärikuse saavutamine. Stabiilsuse tagamine meie ühiskonnas tähendab ühisele jõukusele kestlike tingimuste seadmist. Seda on võimalik saavutada ainult inimväärse töö tulemuste kaudu, mille väärikust ja olulist rolli majanduses ning ühiskonnas tunnustab kristlik demokraatia. Töö toodab eluks või elutingimuste parandamiseks vajalikke kaupu või teenuseid; kollektiivsete jõupingutuste kaudu loob see inimeste vahel ka olulisi suhteid. Lükkame tagasi kõik kontseptsioonid, mis näevad tööd ainult võimuvõitlusena, mis on seotud surve ja rõhumisega, nullsummamänguna, kus ühe võit tähendab teise kaotust. Usume, et töö võimaldab igal ühiskonnal luua koos palju enam kui üksikute jõupingutuste summa. See tähendab, et Euroopa peab tegutsema töö austamise ja õiglase palga tagamise nimel; palgad peavad võimaldama inimestel inimväärset elu elada. See tähendab ka ettevõtlusvabadust ja võrdseid võimalusi kaubanduses, ühtsel turul ja seal kehtivates rahvusvahelistes kaubandussuhetes. Majandus peab olema inimeste teenistuses ja mitte vastupidi.

Me teame, et töötamine on palju enam kui palga saamine: see annab inimestele eesmärgi, mõtte ja vabaduse, aga võimaldab ka suhtlust kaasinimestega ja loovuse rakendamist. Usume kindlalt, et töö on vahend, mille abil inimene teostab oma isiksust ning väljendab oma isikuomadusi ja kalduvusi. Töö annab inimestele võimaluse osaleda millegi enama kui vaid oma elu üles ehitamises. Seetõttu kinnitame, et töökohtade ja õppimisvõimaluste loomine

ning ettevõtluse soodustamine on eriti noorte tööpuuduse vähendamiseks palju parem poliitika kui toetuste jagamine. Euroopa poliitika ja tegevuste kindlaks määramisel ning rakendamisel tuleb arvesse võtta kõrge tööhõive eesmärki. Samamoodi usume kindlalt eraomandi väärtusesse, kuna see tagab vabaduse, tekitades samas vastutustunnet. Tunnustame vabatahtliku töö väärtust, mis toob meie ühiskonnale mitmel viisil kasu ja toetab abivajajaid.

Ükski ühiskond pole tööta jõukas, õiglase ega ühtne. See tähendab ka seda, et meie arenenud riigid ei saa seda käsitleda pelgalt kulutegurina ega proovida sellest loobuda, delegeerides meie jaoks tootmise ülesande vähem jõukatele inimestele. Sotsiaalne turumajandus põhineb majandussuhete vastastikusel kasul, tingimusel et kõik toovad oma töö toote turule.

Sellest vaatenurgast on kaubandus jõukuse ja vastastikuse kasu allikas. Niikaua kui rakendatakse inimõigusi, õigusriigi põhimõtet ja ühiseid reegleid, võib tasakaalustatud kaubanduspoliitika – keskkonnaalast ja sotsiaalset vastutust arvesse võttes – olla viis tuua Euroopa tööjõu ja oskusteabe tooted välisturgudele, edendades tehnoloogilisi uuendusi, tarbijate valikuvõimalusi ja madalamaid hindu, tugevdades samal ajal meie geopoliitilist positsiooni maailmas ning luues kontakte teiste maailmajagude ja kultuuridega. Peale tarbija tuleb aga arvesse võtta ka tootjat: Euroopa Liit peab majanduslike ja sotsiaalsete moonutuste vältimiseks kindlustama oma kaubandussuhetes tõelised võrdsed võimalused, nõudes konkreetset vastastikkust kõigile riikidele, kes soovivad ühtsele turule siseneda. Peame tagama, et kaubandus ei põhjustaks ebaõiglust, elatustaseme vähenemist ega ühepoolset sõltuvust; seetõttu peavad olema kehtestatud kaitsemeetmed, et tasakaalustada tarbijate individuaalsed vajadused meie ühiskonna ühise hüvega. Peame selles suhtes rangemaks muutuma: Euroopa peab andma endale vahendid, et taastada oma võime töötada, varustada, toita ja toota kohalikul oma traditsiooniliste põllumajandus- ja toidusektorite ning tööstuse kaudu, samuti jätkuvalt arendada energeetika-, kriitilise tähtsusega toorainete, töötlemis- ja komponentide tootmise võimekuse ning teenuste sektoreid. See ei ole üksnes majanduslik, vaid ka ökoloogiline ja geopoliitiline väljakutse.

Selleks et meie riigid saaksid konkureerivate jõudude maailmas, sealhulgas

maailmakaubanduses, tugeva positsiooni saavutada, peab Euroopa tagama enda toiduga kindlustatuse ja avatud strateegilise autonoomia, tehes seda eelkõige kestvate teadusuuringute abil, näiteks digi- ja uute tehnoloogiate valdkonnas. Toetades õiglase rahvusvahelise kaubanduskonkurentsi edendamise eesmärgil reeglitel põhinevat mitmepoolset korda, peab Euroopa olema valmis oma huve ja väärtusi aktiivselt kaitsma ka kahepoolsete lepingute ja autonoomsete vahendite kaudu. Me peame jääma maailmale avatuks, kuid mitte lubama autoritaarsetel režiimidel ära kasutada meie ühtset turgu ega varastada meie ettevõtetelt intellektuaalomandit ning seada seeläbi küberrünnete ja pahatahtliku mõju kaudu ohtu meie demokraatia.

Digiüleminek muudab juba praegu meie suhtlus-, töötamis- ja elamisviise. Uuel digiajalastul tagab Euroopa tõelise tulevase heaolu ainult siis, kui investeerib veenvalt teadusuuringutesse ja innovatsiooni ning loob füüsiliste ja digitaalsete taristute kasutuselevõtmiseks vajaliku keskkonna. Innovatsiooni vallas peaks kristlike demokraatide valikuid alati suunama raha, võimu või ideoloogia asemel ühise hüve otsimine. Keskmes peab olema inimene: tahame kujundada digipöõret meie ühiste väärtuste ja eetika järgi. Meie jaoks ei ole innovatsiooneesmärkomaaette; see on vahend inimeste elu parandamiseks. Tahame luua tingimused, mis võimaldavad inimolendil eelkõige hariduse abil tulevikutehnoloogia üle kontrolli saavutada. See ei toimi kõikjal maailmas. Peame kindlaks määrama keskpika ja pika perspektiivi regulatiivse lähenemisviisi tehisintellektile ja suurandmete haldamisele, võttes aluseks inimväärikuse edendamise ning võideldes transhumanistlike ja eugeeniliste ideoloogiate ning inimkeha kaubastamise vastu.

Samal ajal peame olema valvsad ning vältima neid poliitilisi ja sotsiaalseid häireid, mille põhjustas esimene tööstusrevolutsioon. Suurte hüvede kõrval tekitas see ka ühiskonnas suure lõhe võitjate ja kaotajate vahel. Erinevalt varasemast soovime tehnoloogia arengut sihipäraselt rakendada, et luua miljoneid uusi töökohti ja toetada kodanikke digiüleminekul. Kedagi ei tohiks selles revolutsioonis kõrvale jätta ja see nõuab hariduse andmisel olulise tähelepanu pööramist oskuste täiendamisele, samuti tuleb reageerida rohepöördele ja tehnoloogia arengule. Euroopa peab jätkama ka arutelu teiste riikide ja organisatsioonidega, eriti mõttekaaslastega, et leida ulatuslikumaid lahendusi levinud probleemidele nagu digikaubandus, andmevood ja maksustamine.

3. Kultuuri ja euroopaliku eluviisi kaitsmine

Seda tehes saab Euroopa tulevastele eurooplastele edasi anda võime tegutseda inimkonna hüvanguks sotsiaalse ja majandusliku arengu nimel, lähtudes põhimõtetest, mis meid omavahel seovad. Euroopa ei ole neutraalne ruum ega ka lihtsalt ühtne turg või üks rahvusvaheline organisatsioon paljude seas, vaid see põhineb tsivilisatsioonil, mis on sündinud kreeka-ladina pärandi kohtumisel judaismi ja kristluse sammastega ja käis oma rada läbi keskaja, renessansi ja valgustusajastu. Euroopa idee tähistab geograafilist ja vaimset ruumi, mille ajalugu ulatub mitme aastatuhande taha. Oleme kõik Euroopa kodanikud ja seega peame oma pärandis arendama rahvuslike identiteetide kõrval ühist Euroopa identiteeti.

Tänane Euroopa on tulevaste ülesannete jaoks paremini ette valmistatud, kui ta tunnustab ja väärtustab, nimetab ja edastab neid intellektuaalseid ja vaimseid juuri, mis on sajandeid toitnud meie kultuuride paljusust. Meie riike ühendavad nende mitmekesisuses need ühised päritolud teatud eluviisi kaudu, inimese ja ühiskonna ettekujutuse ning selle seadustes, arhitektuuris ja urbanismis, keeltes ja kunstides kajastamise kaudu. Kuigi Euroopa ajalugu on sageli olnud oma pärandile traagiliselt truudusetu, on see näinud meie ühise tsivilisatsiooni küpsemist, muu hulgas ka vigade kaudu. Nüüd on rohkem kui kunagi varem vaja säilitada ja edasi anda seda, mida meie pärand meile andnud on: iga isiku võõrandamatu väärikuse põhimõte ja solidaarsus, pöörates erilist tähelepanu kõige haavatavamatele; südametunnistuse-, usu- ja väljendusvabaduse tingimusteta kaitse; vastutustunne ja ühise hüve poole püüdlemine; dialoogi tähtsustamine, viisakuskunst, ratsionaalsuse ja mõõdukuse viljelemine; õigluse oluliseks pidamine ja valmisolek kasutada seaduse teenimiseks jõudu; võrdsus seaduse ees ning eriti meeste ja naiste võrdsus. Need väärtused on Euroopa tsivilisatsiooni pärandiga eriliselt seotud kristliku demokraatia poliitilise traditsiooni keskmes.

Kokkuvõtteks saab Euroopa homsele maailmale pakkuda lojaalsust, mille ta võlgneb neile euroopaliku eluviisi olulistele põhimõtetele. Selleks peab Euroopa kõigepealt pühenduma oma pärandi tulevastele põlvedele edasiandmisele hariduse esmatähtsa rolli kaudu, et suurendada tulevaste põlvkondade vabadust

ja samal ajal tõsta nende teadlikkust sellest, mis meil on ühist. Kohustus mäletada ja ajaloo õppetunnid ei tähenda igavest süütunnet ega juurte eitamist, mis on teinud meist selle, kes me oleme; oma juurte eitamine võib viia meie isoleerimiseni individualismis, mõtestatuse kaotuses ja kogukondade konfliktides, tehes sel viisil ruumi radikaalsetele ideoloogiatele nagu islamism. Vanemalt põlvkonnalt saadud ainulaadse tsivilisatsiooni tundmaõppimine ja tunnustamine on seda enam vajalik, et see võimaldab samastumist ja annab ühtekuuluvustunde. Noorte sisserändajate jaoks on oluline meie tsivilisatsiooni ja euroopalikku eluviisi tundma õppida ja tunnustada, et mõista ühiseid lähtepunkte ja tunda end integreerituna ühiskonda, milles me koos elame ja mille osa nad on. Kuigi vastutus integratsiooni eest lasub peamiselt liikmesriikidel, toetab Euroopa Liit riiklikke ametiasutusi.

Kodanikevahelise sideme püsimiseks on vaja edukat integratsiooni. Inimeste vastuvõtmine, ilma et oleks võimalik neile meie ühiskonnas tegelikku kohta pakkuda, ei ole heatahtlik. See viib kiiresti võõrtöötajate ekspluateerimise ja halbade töötingimuste või integratsiooniprobleemideni, seda ka järgmistes põlvkondades. Seetõttu peaks integratsioon olema alati prioriteet ning nii ühiskonna kui ka uues saabuja ühine ülesanne. Selleks on tarvis kodanikuõpetust, keele õppimist, töö leidmist ning meie ühiskonna normide ja väärtuste aktsepteerimist. Teisalt peab igaüks, kes soovib meie ühiskonda täielikult kaasatud olla, ka kogema, et ta siia kuulub ja et tal on siin tulevik täieõigusliku kodanikuna.

Inimesed ei ole neutraalses ruumis arenevad eristamatud aatomid: nende ühiste lähtepunktide jagamine on ühiskonna rahuliku elu eeltingimus. See tähendab, et ilma humanitaarset vaatepunkti kaotamata on vaja tagada rangem piirikontroll ja rändevoogude kontroll, ilma milleta võib ühiskonna stabiilsus kaduda. Iga inimene soovib elada maailmas, kus on talle tuttav kultuur, keel ja elustiil; ükski rändepoliitika ei saa seda vajadust välistada, võttes arvesse ainult majanduslikke arvutusi, õigustades meie suutmatust või soodustades ringlust. Esmane õigus ei ole saada vastu võetud kellegi teise koju, vaid võimalus elada oma kodus.

Täieliku tõhususe saavutamiseks peab Euroopa pühenduma tõhusamalt tihedamale koostööle päritoluriikidega, toetades Aafrika ning endiselt arenevate ja tärkavate majandustega riikide arengut ja piirkondlikku integratsiooni. Selle tasakaalu

taastamine on esmatähtis, sest me tahame säilitada varjupaigaõigust, mis on osa meie tsivilisatsioonist: see inimkonna kohustus tähendab nende väärikat vastuvõtmist, keda tõesti ähvardatakse või taga kiusatakse, lubamata kontrollimatuid rändevooge, mis toovad kasu inimkaubanduse võrgustikele. Selle tagamine, et Euroopasse pääsevad ainult need, kellel on selleks seaduslik õigus, on meie ühiskondade ühtsuse ning väljaspool meie piire, maal ja merel asuvate inimeste turvalisuse tingimus. Riigipiiride ebaseaduslik ületamine toob kaasa tõelisi inimtragöödiad. Pärast rändelaine puhkemist 2014. aastal on Vahemerel hukkunud üle kahekümne tuhande rändaja. See kriis on tekitanud suuri raskusi Schengeni õigustiku kohase tõhusa välispiiri kontrolli tagamisel ning rändajate vastuvõtmisel ja haldamisel pärast saabumist. Samuti on see tõstnud esile laiemaid struktuurilisi puudujääke liidu välispiiride kaitsmise viisis.

4. Poliitika kaitsmine

Demokraatia ja ühises tsivilisatsioonis osalemise tava edasiandmine on vajalik selleks, et oleks võimalik ellu viia poliitikat, st ühist arutelu ja koos tegutsemist. See eeldab teadlikkust sellest, mis meid seob: ühiskond ei ole üksindusele määratud üksikisikute summa ega ka eraldiseisvate rühmade lahinguväli, kellest igaüks kaitseb oma huve või identiteeti. Meie ühine loodus ja kultuur, turvalisus ja õitseng, rahu ja õiglus moodustavad ühise hüve alused, mille suhtes keegi ei saa ükskõikseks jääda ja mille kaitsmine on kõigi kohustus. Teadlikkuse suurendamine sellest ühisest väljavaatest on veelgi vajalikum ajal, mil sotsiaalsed, geograafilised ja kogukondade lõhed nõrgestavad Euroopa ühiskondade ühtsust.

Ühiskonna killustamine aitab kaasa kodanikevahelise sideme katkemisele: kaalul on poliitika võimalikkus, ilma milleta saab valitseda ainult vägivald. Poliitika mõtte taastamisega kinnitame taas, et seda ei saa lahutada ühise hüve teenimise moraalsest nõudest. See on meeldetuletus, et nii kodanike kui ka valitud esindajate kohustused tähendavad tõe tähtsustamist ja nõuavad teadmisi. Selle saavutamiseks ei tohi lubada avaliku arutelu vallutamist põlastuste ja liialdustega, avaliku tegevuse lahjendamist valimistaktika, desinformatsiooni ja katkematu teavitamisega ning selle kalduvuse vastu tuleb võidelda eelkõige meediavabaduse edendamise abil. See on demokraatliku pluralismi tõeline tähendus. Poliitiline lojaalsus tähendab enesekriitiliseks jäämist: peame igapäevases

tegevuses järgima kristliku demokraatia põhimõtteid. See eetilise prioriteet on kodanike usalduse taastamise tingimus. See on tõeliselt pakiline ettevõtmine, kuna usaldamatus demokraatlike institutsioonide vastu on üks meie aja üliteravaid probleeme, mille üks põhjustest on meie ühiskondade üha keerukamaks muutumine, kuid silmi ei tohiks sulgeda ka demokraatia aluspõhimõtteid ründavate jõudude suhtes.

Kristlikul demokraatial on oma lepitajaroll: peame ületama suurimad lõhed, mis Euroopat läbivad.

Poliitika mõtte taastamine tähendab ka õigusriigi tingimusteta austamist ja omavolilise võimu tagasilükkamist. Euroopa Liit peab kehtestama õigusriigi määratlemiseks selged, õiglased ja erapooletud kriteeriumid, mida ei saa kuritarvitada ideoloogilistes võitlustes selle tulevase loomuse pärast. Õigusriigi ja sõltumatu kohtusüsteemi väärtused on ühiskondliku korra säilitamiseks võtmetähtsusega. Need väärtused esindavad poliitilisi kriteeriume, millele Euroopa Liiduga ühineda soovivad riigid peavad vastama. Neid tuleb igas liikmesriigis järjepidevalt ja objektiivselt jälgida. Peale selle kaitseb õigusriigi põhimõtet ka elujõuline ühiskond. Peame edendama vastupanuvõimelist kogukonda, toetades tõelist rohujuure tasandi kodanikuühiskonda. Eriti kriisiaegadel on elujõuline ühiskond parim viis inimesi koos hoida.

Poliitika mõtte taastamine tähendab ka demokraatia olemuse taastamist: see Euroopas kaks tuhat viissada aastat tagasi sündinud poliitiline süsteem tähendab, et inimestel on võim iseend valitseda kodanikuvestluses küpsenud otsuste kaudu. Kuigi see vabadusepüüdlus võidutses 20. sajandil natsliku ja nõukogude totalitarismi üle, näib, et demokraatia on taas ohus uute võõrandumisvormide esilekerkimise, uute tehnoloogiavahendite võimaldatava valede enneolematu leviku, üleilmastumise kasvu ja mittepoliitiliste organite arengu tõttu, mis ei võta rahva ees vastutust. Selles kontekstis tunnevad paljud Euroopa kodanikud, et nad ei saa enam otsustada, nad ei saa anda sisulist panust demokraatlikku protsessi ning kaotavad kontrolli oma saatuse üle.

Euroopa Liit ei peaks olema institutsioonide hulgas, keda saab sellise võõrandumise tunde tekitamises süüdistada: liit peab järgima oma aluseks olevat ja aluslepingutes määratletud subsidiaarsuse põhimõtet, nii et iga otsus tehakse kodanikele kõige lähemal asjakohasel tasandil ning liidu tasandil võetakse jagatud pädevuses

meetmeid ainult juhul, „kui liikmesriigid ei suuda [---] piisavalt saavutada kavandatava meetme eesmärke“¹. Subsidiaarsus peaks aitama ületada lõhet Euroopa projekti ja tegeliku olukorra vahel. Seetõttu austatakse riiklike pädevustega seotud teemasid, mis ei ole liidule aluslepingutega otseselt antud (pädevuse andmise põhimõte), ega muudeta neid Euroopa poliitikaküsimusteks, samas kui Euroopa Liidul peavad olema selged volitused tõhusaks tegutsemiseks seal, kus peame näitama ühist jõudu. Solidaarsuse ja subsidiaarsuse voores ja jõud nõuavad ka igalt liikmelt lojaalsust ja kohustuste täitmist.

Kuna Euroopa õigusaktidel on tegelik mõju inimeste elule, on meil vaja, et Euroopa oleks demokraatialle truud. Seetõttu peavad kodanikud Euroopa tasandi otsustes kaasa rääkima, vastasel juhul kahjustatakse demokraatiat liikmesriikides endis. Kuna Euroopa on sündinud paljusid keeli, kultuure ja rahvaid, peab ta jääma kindlaks konkreetsele poliitilisele plaanile. Euroopa ainulaadne mudel on ühisest tsivilisatsioonist sündinud demokraatlike rahvaste liit. Euroopa projekt võib taastada kodanike täieliku suveräänsuse tõhusa liidu ja ühiste strateegiatega abil, mis võimaldavad meie riikidel üheskoos lahendada üleilmseid probleeme. Selle põhjal suudame ületada meid tabanud kriisid ja anda tulevastele põlvedele edasi võimalus hoida elus demokraatlikku imet.

Täna vajame seda lähenemisviisi, et juhtida Euroopa Liitu paljude meie ees seisvate ohtude vastu. Meie euroopalikud veendumused tulenevad teadlikkusest, et ainult kindla euroopaliku vaimu ja tegutsemisega suudame kujundada meid ees ootavaid keerulisi aegu ning neid üle elades tugevamaks saada. Usume, et meie demokraatlikud ühiskonnad on piisavalt vastupanuvõimelised, et meie aja üleilmsetest kriisidest jagu saada. Lootus paremale tulevikule on kristliku demokraatia vastus hirmule. Kristlik demokraatia pole lihtsalt sõnakõlks minevikust: selle sisu on täidetud järele proovitud väärtustega ning ambitsioonika nägemusega Euroopa Liidu ja selle rahvaste tulevikust. See on parim kompass eurooplaste juhtimiseks järgnevatel aastatel. Nendel põhjustel oleme veendunud, et Euroopa tulevik on kindlalt seotud kristliku demokraatia tulevikuga.

¹ Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõige 3.